

**Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича**

Схвалено:

Вченою радою Чернівецького
національного університету
імені Юрія Федьковича,
протокол № 4 від 18 квітня
2016 р.

Затверджено:

Ректор
Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича

_____ С.В.Мельничук

« __ » _____

**Освітньо-наукова програма
032 Історія та археологія**

**підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового)
рівня вищої освіти доктора філософії
спеціальності 032 Історія та археологія**

Освітньо-наукова програма 032 *Історія та археологія* підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії – спеціальності 032 *Історія та археологія* розроблена згідно з вимогами Закону України «Про вищу освіту».

Програма відповідає третьому (освітньо-науковому) рівню вищої освіти та восьмому кваліфікаційному рівню за Національною рамкою кваліфікації.

Укладачі програми:

Добржанський О.В. – доктор історичних наук, професор

Ботушанський В.М. – доктор історичних наук, професор

Чучко М.К. – доктор історичних наук, професор

Сич О.І. – доктор історичних наук, професор

Яценюк Г.М. – кандидат історичних наук, доцент

Програму узгоджено:

Декан факультету історії, політології

та міжнародних відносин, гарант програми

проф. О.В.Добржанський.

Перший проректор

проф. Р.І. Петришин

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

Метою освітньо-наукової програми є забезпечення оволодіння аспірантами факультету третім (освітньо-науковий) рівнем вищої освіти, відповідно до восьмого кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій.

Доктор філософії – це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра

Освітньо-наукова програма передбачає надання здобувачам освітньо-наукового рівня в аспірантурі необхідних навичок для здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницької діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Освітньо-наукова програма включає наступні розділи:

A. Освітня складова (46 кредитів ECTS)

I. Нормативна частина

- цикл гуманітарно-наукової підготовки

- цикл професійної наукової підготовки

II. Варіативна частина

- дисципліни вільного вибору аспіранта

III. Практична підготовка

Освітньо-наукова програма розроблена відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII.

I. НОРМАТИВНА ЧАСТИНА

Цикл «Нормативна частина» включає у себе дисципліни гуманітарно-наукової підготовки та професійної наукової підготовки

Тематичний блок I.1 «Гуманітарно-наукова підготовка» спрямований на надання аспірантам оптимальних знань та навичок, необхідних для здійснення молодими вченими професійного наукового пошуку та синтезу виважених обґрунтованих ідей.

У межах Тематичного блоку I.1 «Гуманітарно-наукова підготовка» вивчаються наступні дисципліни:

№	Назва дисципліни	Кількість кредитів	Кількість годин	Кількість аудиторних годин	Кількість годин на самостійне вивчення	Форма контролю
Тематичний блок I.1: «Цикл нормативної частини»						
1	Філософія та методологія науки	4	120	60	60	Залік
2	Іноземна мова	8	270	150	120	Залік, екзамен
3	Організація наукової діяльності	6	180	60	120	Екзамен
Загалом по блоку 1		18	570	270	300	

Тематичний блок I.2 «Професійна наукова підготовка» спрямований на надання аспірантам глибоких знань у галузі історії та археології, необхідних вмінь та навичок самостійної наукової діяльності, продукування нових ідей.

У межах Тематичного блоку I.2 «Професійна наукова підготовка» вивчаються наступні дисципліни:

№	Назва дисципліни	Кількість кредитів	Кількість годин	Кількість аудиторних годин	Кількість годин на самостійне вивчення	Форма контролю
Тематичний блок I.2: «Цикл професійної наукової підготовки»						
1	Головні тенденції розвитку історичної науки в XX - на початку XXI ст.	6	180	60	120	екзамен

2	Політичне життя України періоду незалежності	6	180	60	120	екзамен
3	Цивілізаційна парадигма історичного процесу	6	180	60	120	екзамен
Загалом по блоку І.2		18	540	180	360	

II. ВАРІАТИВНА ЧАСТИНА

Варіативна складова освітньо-наукової програми формується з урахуванням сучасних українських і світових тенденцій розвитку історії та археології, та індивідуальних освітніх запитів аспірантів. Варіативна складова створює передумови для відображення у змісті освітньо-наукової програми особливостей вузько профільної підготовки в межах обраних дисциплін, а основне – для диференціації та індивідуалізації підготовки аспірантів.

Варіативна частина освітньо-наукової програми включає в себе 12 дисциплін, з них 8 мають форму контролю екзамен і 4 – залік. Аспірант обирає для навчання 2 дисципліни, які закінчуються екзаменом і 1 дисципліну яка закінчується заліком.

У межах Тематичного блоку II.1 «Дисципліни вільного вибору аспіранта» вивчаються наступні дисципліни:

№	Назва дисципліни	Кількість кредитів	Кількість годин	Кількість аудиторних годин	Кількість годин на самостійне вивчення	Форма контролю
Тематичний блок II.1: «Дисципліни вільного вибору аспіранта»						
1	Вітчизняна історіографія на зламі XX-XXI ст.: стан, тенденції перспективи	3	90	30	60	екзамен
2	Новітні технології у викладанні гуманітарних дисциплін	3	90	30	60	екзамен
3	Релігійні системи в історії світових цивілізацій	3	90	30	60	екзамен
4	Біблія, як історичне джерело	3	90	30	60	екзамен
5	Час і простір в історії	3	90	30	60	екзамен
6	Історичні джерела як тексти (герменевтичний аналіз)	3	90	30	60	екзамен
7	Історія міжнародних конфліктів (II пол. XX - початок XXI ст.): ретроспективний	3	90	30	60	екзамен

	аналіз і сучасний контекст					
8	Актуальні проблеми історії визвольної боротьби ОУН, УПА за незалежність України	3	90	30	60	екзамен
9	Методологія архівної справи та бібліографія	3	90	30	60	залік
10	Інтернет-ресурси у науково-дослідницькій практиці історика	3	90	30	60	залік
11	Теорії стадійного розвитку людського суспільства в ХІХ-ХХ ст.	3	90	30	60	залік
12	Україна в міжнародних організація	3	90	30	60	залік
Загалом по блоку П.1		12	360	120	240	

III. ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА

Цикл практичної підготовки включає в себе власне роботу аспіранта над дисертацією, підготовку виступів на наукових семінарах та круглих столах, написання наукових статей і тез конференцій, публікації в міжнародних виданнях, тобто всі можливі види наукової діяльності, в яких аспірант має можливість реалізувати набуті знання, вміння та навички у практичній науковій роботі.

IV. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСВІТНЬОЇ СКЛАДОВОЇ)

Набуття наступних компетенцій:

- Навики критичності й самокритичності. Здатність рецензувати публікації, брати участь у міжнародних наукових дискусіях, висловлюючи та відстоюючи власну позицію.
- Навики критичності й самокритичності, здатність рецензувати публікації та презентації, брати участь у міжнародних наукових дискусіях, аргументовано висловлюючи і відстоюючи власну позицію.
- Абстрактне обґрунтування і моделювання дослідницького завдання на актуальну проблематику з наукового і суспільно-політичного погляду. Здатність визначати відповідні задачі та окреслювати їх таким чином, щоб просувати і трансформувати наукові знання та розуміння.
- Якість та етичні зобов'язання. Знання стандартів і типу мислення, необхідних для наукового дослідження та опублікування, включаючи критичну обізнаність та інтелектуальну чесність.
- Комунікація. Здатність писати і розмовляти на професійному рівні, з використанням відповідної наукової термінології, як державною мовою, так і іноземною.
- Працювати самостійно; вміння керувати власним часом, виділяти основне і другорядне в джерельному, науковому матеріалі; виховання в молодому досліднику відповідних психологічних рис – цілеспрямованості, стійкості та ін., щоб представити остаточний варіант дисертації до визначеного кінцевого терміну.
- Міжособистісні здібності. Співпраця в українських і міжнародних наукових колах, вміння на належному рівні представити свою дослідницьку проблематику в середовищі як науковців, так і нефаківців.

V. Очікувані результати (компетентності практичної складової)

У процесі роботи над дисертацією повинно бути детально опрацьовано великий масив літератури, що стосується даного дослідження, виявлено основні закономірності вирішення відповідної проблематики. На основі освітньо-наукової програми аспірант будує роботу над своєю дисертацією. Молодий дослідник повинен досконало володіти методикою наукової роботи, працювати над дослідженням, що має наукову новизну.

Після проходження педагогічної практики аспірант повинен *знати*: базові положення нормативних документів у галузі історичної освіти, зміст і структуру програм з відповідних курсів, основні навчальні посібники та підручники з історії та археології, особливості організації навчально-виховного процесу в сучасних освітніх закладах; закономірності, методи і прийоми навчання та виховання; основні принципи наукової діяльності; вікові особливості психологічного та фізичного розвитку.

Аспірант повинен володіти такими *вміннями*: реалізовувати професійні якості на практиці; застосовувати основні принципи, методи та прийоми навчання і виховання; методично грамотно спланувати і провести заняття різних типів; використовувати різні форми організації навчально-виховної діяльності; організовувати, планувати і проводити різноманітні за формою і змістом виховні заходи; аналізувати програми і підручники з відповідних курсів; аналізувати навчально-методичну літературу.

Виступаючи на наукових семінарах, аспірант повинен навчитися на високому науковому рівні висвітлювати власні результати досліджень, аргументовано вступати в наукову дискусію, критично ставитися до наукових даних, водночас підтримувати високий рівень доброзичливості і співпраці.

Під час написання наукових праць аспірант повинен коротко і по суті висвітлювати вибрані аспекти дослідження на зрозумілому науковцям рівні. Аспірант повинен неухильно дотримуватися етичних норм, знати стандарти і типи наукового мислення, бути самокритичним та інтелектуально чесним.